

Na hrad Zvíkov za pořádným kusem historie i za trochou tajemna

Už od pradávna se lidé snažili svá obydlí ochránit před nepřáteli. Ne nadarmo stojí většina českých hradů na vyvýšených místech s příkrými srázy, případně blízko hluboké vodní plochy. Tak vznikl ve 13. století i hrad Zvíkov. Díky strmým svahům velmi těžko přístupný, obklopený vodami řek Vltava a Otava a s bytelnými kamennými zdmi byl dlouho nedobytnou tvrzí a za dob Přemyslovců významným královským hradem. Zvíkov, někdy přezdívaný král českých hradů, je díky svému starobylému kouzlu, záhadám oprádkajícím nejstarší Hlízovou věž, i krásnému výhledu dodnes jedním z nejoblíbenějších výletních míst.

Hrad Zvíkov najdete v Jihočeském kraji nad vodní nádrží Orlík, tam, kde řeka Otava vtéká do Vltavy. Ve výšce 370 metrů stojí na skalnaté ostrožně neboli ostrohu - terénním výběžku ohraničeném příkrými svahy - nedaleko vesnice **Zvíkovské Podhradí**. Toto místo má tak výhodnou polohu, že se tu zřejmě lidé shromažďovali už od dob Keltů. Stálo na něm keltské oppidum a je možné, že tam i konaly rituály. Stopy po jejich působení jsou na Zvíkově patrné dodnes. Anebo si to alespoň myslí určitá skupina lidí - tajemné znaky v kamenných kvádrech tvořících zdi Hlízové věže jsou totiž podle jedné teorie **magické ochranné symboly**, kterými **Keltové**, případně později **Markomané**, tuto stavbu vybavili.

Zvíkov jakožto přemyslovský královský hrad

Ačkoli jedna součást hradu Zvíkov - už zmíněná **Hlízová věž neboli Markomanka** - podle některých pochází z dob mnohem starších než je 13. století, hrad Zvíkov jako takový nechali postavit

až **Přemyslovci**. Se stavbou hradu se započalo na sklonku vlády krále Přemysla Otakara, tedy kolem roku 1230.

Jeho nástupce, Král Václav I. často a rád pobýval na hradě Zvíkov, a právě z té doby je o hradu nejvíc doložitelných zpráv. Ostatně za jeho vlády se Zvíkov stal dějištěm velkého dramatu. V červenci roku 1247 mladý králevic **Přemysl Otakar** zdvihl proti svému otci odboj a Václavovi I. zůstal věrný pouze hrad Zvíkov spolu s Loktem a Mostem. Na Zvíkově také **Václav I.** přijal poselstvo odbojného syna a české šlechty, vedené pražským biskupem Mikulášem, a dal je uvěznit ve věži. Přemysl Otakar II. se ale nakonec přesto stal králem a bylo to za jeho vlády a za správy purkrabího Hirzy, kdy prošel hrad Zvíkov hlavní výstavbou takzvaného **královského paláce a opevnění**.

Když roku 1306 **vymřel vraždou Václava II. rod Přemyslovců po meči**, hrad Zvíkov byl podstoupen **Jindřichu z Rožmberka**. Největší slávu získal za vlády Karla IV., který jej dal důkladně opravit a rád v něm i pobýval. Sám se v něm cítil natolik bezpečně, že než se dostavěl hrad Karlštejn, nechal ve Zvíkově dočasně uložit **korunovační klenoty**. Když ale byly přesunuty, klesl význam Zvíkova jako předního královského hradu a od té doby začal často měnit majitele. Od pánů z Rožmberka přes **pány ze Švamberka**, kteří se postarali o renesanční úpravy, po **Eggenbergy a Schwarzenbergy**. Majetkem Schwarzenbergů zůstal hrad Zvíkov do roku 1948, kdy jim byl zabaven a stal se státním hradem. Dnes ho spravuje **Národní památkový ústav**.

Pověstmi opředený hrad Zvíkov

K místu s tak bohatou historií a zároveň i **tajemným kouzlem**, které tak trochu působí na každého návštěvníka, se přirozeně váže spousta pověstí a legend. Jedna z nich vysvětluje, jak přišel hrad Zvíkov ke svému jménu. **Dcera praotce Čecha** se podle ní zamilovala, ale otci se její milý nelíbil, a tak je oba vyhnal z domu. Milenci se vydali na cestu podél Vltavy, až se jim zalíbilo jedno místo, na kterém si postavili obydlí. Praotec Čech pak za nějaký čas potkal v lese na lovu dvě děti, které ho dovedly za svou matkou, ze které se vyklubala Čechova dcera. Zřejmě byl rád, že je vidí, protože jim nechal na tom místě postavit dřevěný srub. Podle toho, že si tam zvykli, ho pojmenovali Zvykov, což se později zkomolilo na Zvíkov.

Další **pověsti** už zdaleka nejsou tak neškodné, naopak spíše děsivé. Podle jedné z nich ten, kdo se odváží přespat v hradní věži, do roka zemře. Nic pěkného. Jiná legenda vypráví o tajné chodbě, která vede z hradu do gotické kaple ze 13. století v obci Svatá Anna. Obránci hradu se jí prý mohli v případě nebezpečí dostat ven z hradu. Teď ale přijde ten děsivý háček. Cesta je podle všeho hlídána dvěma psy s ohnivýma očima. Také nic moc pěkného.

Hlízová věž neboli Markomanka

Pokud hledáte na Zvíkově nejpamátnejší, ale také nejzáhadnější kus zdiva, nemusíte chodit dál než na nádvoří. Právě tam stojí **tajemná a slavná Hlízová věž** nebo taky **Markomanka**. Že je věž starší než zbytek hradu, o tom nikdy nebylo sporu, už proto jak neorganicky je k věži „přilepen“.

O přesném stáří a původu hranolovité, 20 metrů vysoké věže se badatelé ale dlouho dohadovali. A to především kvůli znakům neznámého původu, vytesaným do žulových balvanů tvořících zdivo v dolní části stavby. Lidová tradice znaky přisoudila Markomanům, považovala je za **germánské runy**. A proto se věži lidově začalo říkat Markomanka. Někteří badatelé později prohlašovali, že runy jsou dokonce z doby keltského osídlení před tisíci lety a že měly místo **magicky chránit**. Dnešní historikové předpokládají, že jde o značky, kterými si kameníci pomáhali při stavbě, ačkoli se nikde podobné a v tak hojně míře nenašly. Přes toto poněkud prozaičtější vysvětlení původu tajemných znamení si ale věž zachovává svá tajemství a halí se do záhadné aury.

Už od nepaměti se tvrdí, že ve věži straší **Zvíkovský rarášek**. Uvnitř se skutečně dějí podivné věci, jak se přesvědčili jak štáb pohádky Marie Růžička (režisér prý později zemřel za záhadných okolností), tak členové TV týmu při natáčení pořadu Záhady a mystéria. Divné síly jsou prý cítit v prvním patře Hlízové věže - v korunní síni, kde byla uchovávána koruna českých králů, než ji Karel IV. přemístil na Karlštejn.

Hrad Zvíkov láká návštěvníky krásným výhledem i kaplí s freskami

I proslulou věž Markomanku si můžete prohlédnout v rámci placeného prohlídkového okruhu hradu Zvíkov. **Bez průvodce, ale s popisnými texty**, projdete přízemními prostory expozicí věnovanou místním archeologickým nálezům. Potom si prohlédnete sklepení a pak vzhůru do patra. Severovýchodní část paláce tvoří terasy na místě bývalých královských místností, pak projdete dochovanými nebo v minulosti rekonstruovanými sály. K vidění je model celého hradu, historický nábytek, transfery renesančních maleb, oltář přenesený z bývalého kostela sv. Mikuláše v Podhradí. Prohlídka vás nakonec přivede až do hradní kaple ze 13. století, kterou zdobí nástěnné malby.

Když budete zpět na nádvoří, můžete odtud zamířit do galerie, ve které probíhají sezónní výstavy. A to zdaleka není vše. Na několika místech hradeb jsou vybudovány **krásné vyhlídky**. Můžete z nich pozorovat jak vlastní hrad, tak okolní lesnaté stráně, ale především vody Vltavy a Otavy obtékající ostroh a o kousek dál se stékající v jeden velký tok. Při pohledu na tak malebnou krajinu srdce zaplesá.

zdroj úvodního obrázku: hrad-zvikov.eu